

שם השיעור - למה לי לקחת אחריות?

משך: 45 דקות

מטרת העל: להציג בפני החניכים את החשיבות והקונפליקטים בלקיחת אחריות, או אי לקיחת אחריות על דברים בחיים.

מטרות ביניים:

- החניכים יאפיינו את האחריות בחייהם.
- החניכים יפתחו תודעה של אחריות חברתית.
- החניכים יחברו גיוס לצבא ללקיחת אחריות חברתית.

דגשים: המערך מתעסק בשאלת "למה לי לקחת אחריות?". הוא נוגע בכל הרבדים שבה אחריות פוגשת את החניכים שלנו. נבין איפה החניכים שלנו לוקחים אחריות בחיי היומיום שלהם, ואיך "לקיחת אחריות" הוא דבר שעושים אותו בכל מעשי החניך, גם במעשים הקטנים.

נדבר על אחריות כדבר שנבנה ומתפתח - קודם אחריות בחיי החניך, לאחר מכן אחריות חברתית ומה ההשפעה שלו על המציאות. בסוף נדבר עם החניכים על הגיוס לשירות הצבאי כחלק מלקיחת אחריות חברתית, ואת חשיבות לקיחת האחריות שלהם על תהליך הגיוס הצבאי.

מערך השיעור:

שלב	תוכן
פתיחה 10 דק	חלקי לכיתה את המילים לשיר "נופל וקם" (נספח א'), והשמיעי להם את השיר. בקשי מהחניכים במהלך השמעת השיר לרשום מחשבות שעלו להם במהלך השמעת השיר. לאחר השמעת השיר, חלקי את החניכים ל-2 קבוצות. הנחי את החניכים לענות על השאלות הבאות: • מה חשבתם על השיר? מה הרגשתם שהקשבתם לו? • האם הזדהיתם עם השיר? • מה האתגרים שצפים מתוך השיר? • האם הבחירה של הבוחרים לקחת אחריות כמו בשיר? • על מה אתם לוקחים אחריות בחיים? למה? כנסי את הכיתה בחזרה ובקשי מהחניכים לעלות נקודות מרכזיות שעלו אצלם בדיונים. אמרי: אחריות היא מושג שאתם פוגשים בהרבה נקודות בחייכם. בהרבה מקומות, אתם לוקחים

אחריות, ואתם מחזיקים באחריות שלכם על עצמכם, ועל הסובבים אתכם. אמרי: לאחר שהבנו איפה אחריות פוגשת אותנו בחיינו, נעמיק במושג "אחריות". חזרי על הנקודות המרכזיות שנאמרו בפתיחה. אמרי: בעקבות התחושות שלנו לגבי אחריות, למה אנחנו לוקחים אחריות בחיים שלנו, ואיפה אני פוגשת אחריות - כתבו הגדרה אישית למונח "אחריות". בקשי מהחניכים לשתף בהגדרות שכתבו.	
אחריות חברתית (15 דק'): אמרי: כעת נתעסק בשאלה - אז באמת נוצר במציאות בעקבות זה שאנשים הם מעורבים בחברה שלהם, בקהילות שלהם? האם זה באמת משפיע על העולם? ואפילו, איך זה יכול להשפיע? "המרחב שלי" - כתבה וצילום עזרים: נספח ד', מקרן, טלפונים 5 דק' - הציגי לכיתה כתבה על מחאת האקלים (נספח ד'). בקשי מהתלמידים לשתף מהי דעתם על קיום מחאה שמובלת ע"י נוער. סכמי את הנקודות המרכזיות שעלו בשיחה. שאלי: - למה היה חשוב להם לפעול למען האקלים? - האם אני כנערה גם יכולה לעשות שינויים בחברה? באיזה מרחבים אני אוכל להשפיע בהם? הנחי את החניכים להסתובב במרחב הבית ספרי. אמרי לחניכים לצלם תמונות של מרחבים בבית הספר שצריך שיקחו עליהם אחריות. למדריכה - יכול להיות בכל תחום, בין אם בעיה ממשית במבנה של בית הספר, או חלק שאירע בו אירוע ומסמל בעיה שצריך לקחת עליה אחריות. בקשי מהתלמידים לחזור אחרי כ-7 דק', והציגי את התמונות שהחניכים צילמו במקרן. הנחי את התלמידים להסביר למה הם בחרו לצלם את מה שצילמו. אמרי: במתודה הזאת פגשנו מה המפעלים שבני נוער יכולים לעשות בחברה הישראלית, והסתכלנו על המרחב הבית ספרי שלנו, והבנו באיזה נקודות בעיניכם חשוב לקחת עליהם אחריות.	גוף 30 דק

גיוס לצבא כאחריות חברתית (15 דק'):

אמרי: כעת דיברנו על אחריות חברתית, איפה אנשים לוקחים אחריות בחיים ואיך זה משפיע על החברה. נתעסק עכשיו בשאלה של הגיוס לצבא. האם אתם לוקחים אחריות מזה שאתם מתגייסים לצבא?

- מורשת קרב על "לקיחת אחריות בצבא"

עזרים: נספח ו', מקרן, מחשב

קריני לחניכים את נספח ו', סיפורו של לוחמים הנכנסים בשטח של האויב (מצרים) במלחמת יום הכיפורים, על מנת לסקור מעבר לראות האם יש איך לעבור ברכב. למדריכה - נושא שמלווה את הסרטון היא הבחירה של הלוחמים לקחת אחריות על המבצע ולעשות אותו למרות התנאים - מתוך ראיית חשיבות המבצע, חשיבות תפקידם, ותפיסת אחריות על המדינה והחברה הישראלית. לאחר צפייה בסרטון, שאלו את החניכים:

- מה הבנתם מהסרטון?
- למה בעיניכם הלוחמים בחרו להמשיך במבצע?
- האם הלוחמים לקחו אחריות בבחירה שלהם? על מה הם לקחו אחריות?
- האם השירות הצבאי דורש לקיחת אחריות בעיניכם?

אמרי:

גיוס לצבא יכול להעמיד אותנו במצבים קשים, כמו אצל הלוחמים, שניצבו בפני בחירה קשה להמשיך במבצע או לא, עם סיכון גבוה לחייהם. לא לכל בחירה שנעשה בצבא יהיו את אותם ההשלכות, אך יהיו לכם בחירות של לקיחת אחריות ברובדים היומיים בשירות הצבאי, שבהם נצטרך לחשוב מעבר לטובתנו, אלא גם לטובת הכלל ולטובת חברינו. גם בתהליך הגיוס בעצמו, וגם בעצם הגיוס שלנו, אנחנו יכולים לבחור להיות בעמדה שלוקחת אחריות על הצבא, מתוך זה שזה דבר שפוגש אותנו בחינוך.

בסיום הזמן, סכמי:

סיכום 5 דק

בסדנה שעברנו כרגע התעסקנו בשאלה "למה לי לקחת אחריות". פגשנו איפה אנחנו לוקחים אחריות בחיי היומיום שלנו, מאיזה סיבות אנחנו לוקחים אחריות ואיפה אחריות נמצאת בכל מיני רובדים - לא רק במעשה גדול ומפוצץ אלא בקיום חיים רגילים, עם מחשבה ודאגה לנו וזולת סביבנו. הבנו מה זה אחריות חברתית, ואיפה אחריות משפיעה על החברה הישראלית ראינו שלקיחת אחריות הוא תהליך ארוך טווח, ולא תמיד נראה את פירותיו. פגשנו נקודות שבהם אנחנו נוכל לבחור לפעול.

דיברנו על הגיוס לצבא כלקחת אחריות חברתית, ואיפה בבחירה שלי להתגייס אני לוקחת אחריות. לקחת אחריות על השירות הצבאי שלי ועל תהליך הגיוס הוא דבר שחשוב לעשותו והוא נותן לנו גב משמעותי להמשך השירות בצבא.

לקחת אחריות היא שריר שאנחנו מפתחים, דבר שניתן להתחזק בו עם הזמן. זה תפיסה שדרכה אנחנו יכולים לבחור לראות את המציאות. זו בחירה לראות עולות שיש במציאות, לראות חבר שקשה לו, לבחור לפעול איפה שצריך אותי. ככל שהשריר הזה יהיה מפותח, בכך בעתיד הבחירה שלי לקחת אחריות על השירות הצבאי שלי ועל תהליך הגיוס יהיה יותר קל.

עזרים: נספח א', רמקול, דפים, עטים

נספחים :

נספח לפעילות דיון על השיר : 'נספח א' - נופל וקם / שב"ק ס .

קישור לסרטון - שבק ס - נופל וקם (קליפ) 

קישור לסרטון מורשת קרב - מצפן מורשת - נועזים בעומק האויב 